

assessment of training for the exam by teachers and students of Ukrainian medical establishments of higher education. A comparative description of the methods of training, organization of the exam, information material for it, forms of independent training for the exam of students in medical establishments of higher education of different levels of accreditation is given. The experience of teachers' work at such medical establishments of higher education as Bukovynian State Medical University, Vinnytsia National Medical University named after M.I. Purohov, Zaporizhzhia State Medical University, Ternopil State Medical University named after Ivan Horbachevsky, Kharkiv National University of Pharmacy, Zhytomyr

Institute of Nursing, Dnipropetrovsk Medical Academy and others.

Originality. The experience of introduction of the licensed integrated examination in medical establishments of higher education of Ukraine of different levels of accreditation is systematized for the first time.

Keywords: licensed integrated exam in medicine; medical establishments of higher education of Ukraine; Ministry of Health of Ukraine; content, structure of the exam and stages of its implementation; students of medical establishments of higher education of Ukraine.

Одержано редакцією 30.04.2020
Прийнято до публікації 18.05.2020

DOI 10.31651/2524-2660-2020-2-56-61
ORCID 0000-0002-6526-6104

ЛИСЕНКО Наталія Вікторівна,

викладачка циклової комісії професійних фармацевтичних дисциплін,
Черкаська медична академія
e-mail: nataliaa.ya@ukr.net

УДК 378.018.8:615.15]:37.013(045)

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ФАХІВЦІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено проблемі використання міждисциплінарного підходу до професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі викладання фахових дисциплін у сучасному ВНЗ, зокрема під час проведення практичних занять. Зазначено, що для вирішення основних завдань міждисциплінарної інтеграції важливі послідовність і систематичність при вивченні фахових дисциплін, адаптація поданого матеріалу у доступний, для широкого загалу студентів, формі, використання методів активного навчання, впровадження сучасних інформаційних технологій при викладанні фахових дисциплін спеціальності Фармація.

Показано, що реалізація міждисциплінарних зв'язків у навчальній діяльності – це один із необхідних дидактичних засобів формування у студентів професійних знань і навичок, який допомагає раціонально використовувати час та сприяє найкращому і більш міцному засвоєнню навчального матеріалу, необхідного студентам в подальшій практичній діяльності. Для дієвості цієї методики потрібен комплексний підхід щодо її вивчення та опрацювання, практичний досвід викладачів фахових дисциплін, кропітка науково-пошукова робота, співпраця з іншими навчальними закладами та фармацевтичними установами і, звичайно ж, мотиваційний момент як для студентів так і для викладачів.

Узагальнено власний досвід використання міждисциплінарного підходу в академії, що уможливує зміни підходів до підготовки та проведення підсумкового контролю та державної атестації випускників спеціальності 226 Фармація, сприяє підвищенню мотивації до самоосвіти та самовдосконалення як студентів так і викладачів ВНЗ.

Ключові слова: фармацевтична галузь; міждисциплінарний підхід; освітня діяльність; профільні дисципліни; мотивація; інформаційні системи; організаційно-методичний супровід;

лікарська форма; рецептурний пропис; інтеграція; самовдосконалення.

Постановка проблеми. Нова парадигма розвитку вищої освіти, реформування системи охорони здоров'я, перехід на сучасні принципи надання первинної медико-санітарної допомоги населенню та страхової медицини потребують удосконалення існуючої системи підготовки фармацевтичних кадрів, яка відповідала б сучасним світовим стандартам. Реформа системи охорони здоров'я передбачає підготовку фахівців якісно нового рівня професіоналізму та компетентності, досвідчених і перспективних організаторів охорони здоров'я.

Фармацевтична галузь, враховуючи прогнози необхідних послуг фармацевтів майбутнього, особливо потребує висококваліфікованих, компетентних спеціалістів, що володіють суміжними спеціальностями, здатні до самостійних дій, осмисленого аналізу та корекції своєї діяльності, самоосвіти та самовдосконалення, які здатні вільно аналізувати та використовувати в професійній діяльності постійно зростаючі обсяги інформації. Тому викладання професійно-орієнтованого комплексу дисциплін повинно бути спрямоване на формування цілісного комплексного сприйняття навчального матеріалу. Важливу роль при цьому відіграє реалізація міждисциплінарних зв'язків – вирішення однієї проблеми з урахуванням всіх отриманих знань [1; 2; 3].

Мета статті – проаналізувати наукові та методичні джерела з питань формування міждисциплінарного підходу до професійної підготовки майбутніх фармацевтів у

системі викладання фахових дисциплін та обґрунтувати важливість використання цього підходу в процесі формування професійної компетентності майбутнього фармацевтичного працівника фармацевтичної промисловості.

Завдання: визначити особливості формування міждисциплінарного підходу до професійної підготовки майбутніх фармацевтів з урахуванням вимог сьогодення; здійснити аналіз та визначення сутності, взаємозв'язку міждисциплінарного підходу до професійної підготовки майбутніх фармацевтів на заняттях з фахових дисциплін.

Основне завдання, яке держава ставить перед будь-яким вищим навчальним закладом, – це провадження освітньої діяльності на високому рівні, що забезпечить здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними спеціальностями [4].

Виклад основного матеріалу дослідження. Провідною метою навчального процесу у вищому медичному закладі є формування особистості фармацевтичного фахівця, який уміє сприймати необхідну інформацію, самостійно здобувати і використовувати її на практиці, вирішувати складні ситуаційні завдання.

Кожна справа, яку планує та втілює у життя людина потребує логічного та, головне, результативного завершення. Так і навчальний процес повинен бути логічним, послідовним та результативним, тобто націлений на якісно підготовленого випускника навчального закладу, конкурентоспроможного на ринку праці. А тому аналіз професійних компетентностей майбутнього фармацевтичного фахівця і правильний підхід до методу міждисциплінарної інтеграції може дати високі якісні показники рівня підготовки випускників спеціальності 226 Фармація.

Для систематичного контролю ступеня сформованості професійних умінь та навичок студентів використовується поточний, підсумковий контроль та державна атестація, що проводяться відповідно до нормативних вимог міністерства охорони здоров'я України та міністерства освіти та науки України. Стандартизований тестовий державний іспит, який є складовою частиною державної атестації випускників вищих навчальних закладів і вимірює показники якості фахової компетентності спеціаліста фармації.

Тому виклики сьогодення вимагають серйозного аналізу питання формування міждисциплінарного підходу до професійної підготовки майбутніх фармацевтів у системі викладання фахових дисциплін та важливість використання цього підходу в

процесі формування професійної компетентності майбутнього випускника ВМНЗ.

Міждисциплінарна інтеграція – це процес узгодження змісту навчальної дисципліни щодо відображення ним єдиних, безперервних і цілісних явищ професійної діяльності. Інтеграція навчального процесу у вищих медичних закладах передбачає його побудову за принципом логічних узагальнень послідовності програмних дисциплін, викладання яких повинно проводитися так, щоб знання однієї дисципліни були фундаментом для вивчення іншої.

Проблема міждисциплінарної інтеграції в світі вивчалася давно. Відсутність, ненауковість чи недостатність глибини міждисциплінарної інтеграції часто призводили, з одного боку, до дублювання окремих питань у різних науках в умовах дефіциту навчального часу, а з іншого – до недостатнього засвоєння студентами низки тем у дисциплінах [5].

Матеріали кожної профільної дисципліни фармацевт може знати на високому рівні, але поєднати в єдину систему знань, яка потрібна в подальшому як спеціалісту, самостійно зможе не кожен випускник. Тому доцільним було би проведення міждисциплінарної інтеграції на випусковому курсі з метою формування у свідомості студента цілісного сприйняття його майбутньої професії.

Реалізація міждисциплінарних зв'язків у навчальній діяльності – це один із необхідних дидактичних засобів формування у студентів професійних знань і навичок. Важливо щоб навчальна інформація, засвоєна під час вивчення інших дисциплін, не повторювалась. А використовувалася для мотивації навчальної діяльності студентів, актуалізації опорних знань, умінь і навичок, обґрунтування і з'ясування сутності явищ, моделювання процесів, тощо [3].

Застосовування міждисциплінарного підходу при викладанні фармацевтичних дисциплін дає можливість раціонально використовувати час та сприяє найкращому і більш міцному засвоєнню навчального матеріалу, необхідного студентам в подальшій практичній діяльності. Але, щоб ця методика була дієвою, потрібен комплексний підхід щодо її вивчення та опрацювання, практичний досвід викладачів фахових дисциплін, кропітка науково-пошукова робота, співпраця з іншими навчальними закладами та фармацевтичними установами і звичайно ж мотиваційний момент як для студентів так і для викладачів.

Безумовно, міждисциплінарна інтеграція – це цілеспрямоване посилення міждисциплінарних зв'язків за умов збереження

теоретичної і практичної цілісності навчальних дисциплін. Але, враховуючи зміни на ринку фармацевтичних послуг, вимог роботодавців до працівників, закриття виробничих аптек і перехід на повне промислове виробництво ліків, налаштовує здобувачів освіти на думку, що деякі дисципліни, на сьогоднішній день, є, м'яко кажучи, не актуальними, не потрібними щодо їх вивчення. Реакція зі сторони студентства є миттєвою і, як наслідок, – зниження рівня підготовки студентів до теоретичного чи практичного заняття, мотивація майже нульова, навчання заради атестації. Цілісна, незалежна і одночасно самотня. Таку характеристику можна надати фармацевтичній хімії, фармакогнозії, аптечній технології ліків. Якщо правильно підійти до розробки міждисциплінарного підходу щодо викладання фахових дисциплін для студентів спеціальності Фармація, цього можна уникнути. При цьому особливу увагу слід звернути на використання сучасних інформаційних систем, що дозволяють здійснювати постійний контакт між фармацевтичними фірмами, лікувальними установами та навчальними медичними закладами; за умов ефективної організації та інформатизації освітнього процесу, впровадженням інноваційних наукових розробок у практику викладання, забезпечення високого професіоналізму викладача, створення сучасних навчально-методичних і клінічних баз практики.

Адже аналітичні дослідження засвідчили, що система підготовки фармацевтичних кадрів у поєднанні із системою їх раціонального і ефективного використання має виконувати функції щодо забезпечення населення ефективними та безпечними ліками, розвивати виробництво та реалізацію вітчизняних лікарських засобів, контролювати їх якість, забезпечувати організаційно-методичний супровід фармацевтичного сектору охорони здоров'я, розвиваючи сучасну систему підготовки фармацевтичних кадрів відповідно до потреб надання якісного медикаментозного забезпечення населення та вимог Європейського Союзу

До фахових дисциплін спеціальності 226 Фармація можна застосувати такий термін як «комплексність», що походить від слова complex і складається з двох латинських коренів com («разом») і plex («сплетений»). На протизвагу йому слово complicated містить в собі корінь plic («складений») і вказує на багатозаровість. Комплексність, що має стосунок до вивчення колективної динаміки. Це міждисциплінарна область досліджень систем, які складаються з численної кількості взаємозалежних частин [6]. Ком-

плексні системи характеризуються своїми взаємозалежностями, і використовуються для опису систем з багатьох елементів, які у різний спосіб взаємодіючи призводять до виникнення чогось, що є більшим ніж сума окремих частин.

Рецептурний пропис є один із елементів який може і має об'єднати, змусити стати взаємозалежними усі фахові дисципліни спеціальності Фармація. З одного боку це, нібито, і не є новиною, кожна дисципліна використовує пропис в процесі вивчення тієї чи іншої теми відповідно до тематичного плану дисципліни, але як використовують – це вже інше питання. Для прикладу, на практичному занятті з організації та економіки фармації студенти прекрасно виконують практичні завдання щодо виписування рецептурного пропису та проведення аналізу правильності його оформлення. Але не кожен студент може дати відповідь на питання, що стосується дії тієї чи іншої лікарської форми, враховуючи її складові, з якою метою цей пропис призначено хворому. І не дивно, так як кожна із дисциплін має свій план дій і мету: технологія ліків контролює правильність виписування субстанції, їх фізико-хімічні властивості, дози та технологічні стадії виготовлення; фармакологія працює в більшій мірі з препаратами промислового виробництва і дуже рідко розглядає прописи, які опрацьовують на заняттях з аптечної технології ліків; фармацевтична хімія аналізує лікарські засоби і субстанції щодо якісного та кількісного вмісту лікарських речовин, іншими словами, здійснює неповний або повний хімічний контроль. Ми всі беремо участь у навчальному процесі, але чи він є спільним, об'єднуючим – нажалі не завжди.

Тому, якщо говорити про використання міждисциплінарного підходу до викладання фахових дисциплін, то потрібно починати з тих факторів які стануть стовідсотково об'єднуючими у роботі викладача зі студентами. Об'єднуючими не тільки з теоретичної точки зору, а й з практичної теж, де в кожному випадку рецепт розглядається як спільна складова. Над цим питанням потрібно працювати разом, комплексно, кожній фаховій дисципліні.

На даному етапі потрібно виконати наступні завдання: провести повний аналіз рецептурних прописів на ліки промислового виробництва та екстемпорального виготовлення в умовах аптеки; поновити базу рецептурних прописів для вивчення на теоретичних та практичних заняттях відповідних фахових дисциплін; внести зміни та доповнення до навчальних програм для забезпечення якісного процесу підготовки

студентів спеціальності фармація відповідно до вимог сьогодення з урахуванням педагогічних, загально дидактичних і психологічних умов.

Також важливими є:

- узгоджене в часі вивчення окремих навчальних дисциплін, при якому кожна з них спирається на попередню понятійну базу і готує тих, хто навчається, до успішного засвоєння понять наступної дисципліни;

- необхідність забезпечення наступності та послідовності в розвитку понять;

- ті поняття, які є спільними для ряду дисциплін, повинні весь час розвиватися, наповнюватися новим змістом, збагачуватися новими зв'язками;

- спільність в інтеграції загальнонаукових понять;

- виключення дублювання одних і тих самих понять під час вивчення різних предметів;

- забезпечення єдиного підходу до розкриття однакових наукових понять [7].

І тоді, як для прикладу, рецептурний пропис стане об'єднуючим фактором у підготовці майбутнього фахівця фармацевтичної галузі, коли для вирішення питання потрібні знання з усіх фахових дисциплін за для отримання результату. Коли один і той же рецептурний пропис стане основою для проведення практичного заняття кожною фаховою дисципліною.

Організація та економіка фармації розглядатиме це питання шляхом аналізу правильності оформлення даного пропису, його реєстрації у відповідних документах; аптечна технологія ліків – технологічні стадії виготовлення даного лікарського засобу за прописом; фармакологія – дію лікарського засобу за даним пропису на організм хворого; фармацевтична хімія – питання хімічного контролю даної лікарської форми; фармакогнозія зможе порекомендувати аналог препарату на рослинній основі де міститься чи може міститися дана за прописом діюча речовина.

Така інтеграція не просто доповнює зміст однієї дисципліни знаннями іншої, а об'єднує їх і забезпечує не вузькодисциплінарну підготовку, а діяльність, яка формує професійно важливі вміння, навички та особистісні якості. При цьому студенти мають можливість комплексного бачення підходу до розгляду проблем реальної дійсності, в тому числі при вирішенні майбутніх професійних завдань; щоб сам процес навчання був цікавим, продуктивним і, що головне, стимулював студента до вдосконалення своїх знань, вмінь і навичок. Спонукав його до самовдосконалення

як майбутнього спеціаліста, стимулював до зайняття самоосвітою з метою самостійного пошуку відповідей на ті чи інші питання.

Фармацевтичний працівник – це професіонал, який працює у сфері охорони здоров'я та допомагає людям зберігати задовільний стан здоров'я, запобігати хворобам і, за необхідності, придбати необхідні їм ліки та найбільш ефективно їх використувати.

Діяльність фармацевта надзвичайно специфічна. Вона вимагає як високої професійної компетенції, відповідальності, так і має велике психологічне навантаження. В аптеку приходять люди, стурбовані своїми проблемами, вони відчуючи біль чи інші аспекти недуги, багато з них переживають тривогу за здоров'я своїх близьких. Все це накладає відбиток на стан їхньої психіки і поведінки. Тому висока місія сучасного фармацевта полягає в умінні підтримати хворого морально і духовно, не залишати без уваги його запити, піклуватися про кожну людину, що звернулася за допомогою в аптеку [8].

Участь фармацевтичного працівника у консультуванні відвідувачів позитивно впливає на застосування ліків. Хвороба, як відомо, навіть дуже сильну та розсудливу людину перетворює на слабку й безпорадну. В очах такої людини фармацевт є носієм сили, бадьорості, впевненості в одужанні. Саме від того, наскільки фармацевт зможе переконливо і доступно донести до пацієнта інформацію про дії та протипоказання лікарських препаратів, значною мірою залежатиме якість та ефективність процесу лікування. Віра пацієнта в успіх лікування досить часто є важливіша за ліки [9].

Для клієнтів перш за все значимою підставою вибору аптечної установи є орієнтація на фармацевтичного працівника, його компетентність, уважність, емпатійність. Існує цікава вікову закономірність. Молоді люди і відвідувачі середнього віку основну увагу зосереджують на уважності і компетентності аптечних працівників. Люди похилого віку виокремлюють перш за все їх привітність, теплоту у взаємодії з клієнтом. Аналіз основних інформаційних джерел вибору лікувальних препаратів показав, що поради фармацевта визнаються як значимі 98 % респондентів: порада лікаря (60%), порада фармацевта (98%), порада друзів (15%), реклама (10%), система власних знань (25%), ситуативні чинники (35%).

Аналіз основних професійних якостей провізора показав, що комунікативність, емоційності, мовлення, мислення та спостережливість найбільше приваблюють як відвідувачів аптек так і роботодавців. Комунікативна компетентність – це здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Вона передбачає уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню. Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми [10].

Природно, що високі моральні якості, необхідні для виконання фармацевтичного обов'язку, не виникають мимовільно чи миттєво, вони виховуються у процесі навчання майбутнього провізора в школі і ЗВО.

Отже фармацевтична професійна діяльність має широкий спектр психологічних аспектів. Провізору перш за все необхідно знати специфіку психологічних процесів, що відбуваються у свідомості людини як у нормі, так і в патології; структуру особистості, функції і засоби спілкування; прийоми і методи психологічної кореляції і типи їх проявів. Аптечний працівник повинен вміти використовувати вербальні і невербальні способи спілкування у професійній діяльності [11; 12].

А тому, студенти, як майбутні менеджери, повинні розуміти, що в сучасних умовах, коли спілкування людей стає все більш інтенсивним і напруженим, виникає необхідність в оволодінні сучасними вміннями і навичками з попередження і вирішення конфліктів, а також розумінні структури і динаміки проблем, оволодінні механізмів прогнозування серйозних соціальних потрясінь, зниження їх гостроти, зміни забарвлення постійно-виникаючих суперечностей між людьми, від чого залежить успіх всієї справи.

Тому такі дисциплін як основи менеджменту і маркетингу у фармації, фармацевтичне товаровознавство, фармацевтична етика та деонтологія, інформаційні технології у фармації, основи соціальної психології – це супутні дисциплін і основні помічники, для фахових дисциплін, в процесі міждисциплінарного підходу до професійної підготовки майбутніх фармацевтів та формування професійної компетентності випускників ВМНЗ.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Враховуючи викладене, слід зазначити, що одним із пріоритетних напрямків підготовки студентів спеціальності Фармація залишається міждисциплінарний підхід, який на даний момент потребує оновлення, удосконалення та впровадження до використання. Застосування міждисциплінарних технологій підготовки майбутніх фармацевтів дозволяє підняти його на якісно новий рівень клінічного мислення, здатного комплексно вирішувати завдання фармацевтичної практики на основі широкого інтегрування при вивченні різноманітних дисциплін.

Для вирішення основних завдань міждисциплінарної інтеграції важливі послідовність і систематичність при вивченні фахових дисциплін, адаптація поданого матеріалу у доступній для широкого загалу студентів формі, використання методів активного навчання, впровадження сучасних інформаційних технологій є основним напрямком роботи викладачів фахових дисциплін спеціальності Фармація.

Серед перспектив подальшого вивчення цієї проблеми можна виділити роботу по вивченню використання міждисциплінарної інтеграції під час теоретичних та практичних занять.

Список бібліографічних посилань

1. Бобрук В.П., Сергеева С.В., Благун О.Д. Педагогічні аспекти викладання фармакології та організації економіки фармації із залученням інтегрованого підходу. *Вісник ВНМУ ім. М.І. Пирогова*, 2012. Т.16. №2. С. 460–463.
2. Окса М.М. Інновації як передумова зростання педагогічної майстерності менеджера освітнього закладу. *Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління: збірник наукових праць ДонДУУ*. 2009. Т. X. Вип.115. С. 39–47.
3. Сергеев С.В. Сучасні педагогічні прийоми та інноваційні технології в навчальному процесі у вищому навчальному закладі. *Вісник ВНМУ ім. М.І.Пирогова*, 2013. Т. 19. №1. 4 с.
4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Петунин О.В. Теоретические основы подготовки студентов к профессиональной деятельности учителя физической культуры: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. СПб., 1996. 48 с.
6. Complexity Science – Complexity Science. Complexity Science. URL: www.complexity.org.uk. Архів оригіналу за 2018-02-08.
7. Чекман І.С. та ін. Фармакологія: підруч. для студ. ВМНЗ. Вінниця: НОВА КНИГА, 2009. 480 с.
8. Горелова Л.Е. Высокая миссия фармацевта. *Российский медицинский журнал*. 2002. Т. 10. № 6. С. 317-318.
9. Консультация пациента в аптеке. *Провізор*. 2004. №9. С. 3–4.
10. Виноградова И.А. Коммуникативная компетентность в социализации личности: дис. ... канд. социолог. наук. Нижний Новгород: НГУ им. Н.И. Лобачевского, 2002. 223 с.

11. Максименко С.Д., Заброцький М.М. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування). Київ: Главник, 2005. 112 с.
12. Кузьмін О.Є., Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О.Р., Мельник О.Г. Менеджмент у фармації. Вінниця: Нова книга, 2005. 448 с.
13. Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О.Р. Фармацевтичний маркетинг: Теоретичні та прикладні засади. Вінниця: Нова книга, 2004. 464 с.
5. Petunin, OV (1996). Theoretical bases of preparation of students for professional activity of the teacher of physical culture (PhD Dissertation). *Theses*. 48 с.
6. Complexity Science – Complexity Science. Complexity Science. URL: www.complexity.org.uk. Archive of the original on 2018-02-08.
7. Chekman, I.S. etc. (2009). *Pharmacology: a textbook for students of higher educational institutions*. Vinnytsia: A new book. 480 p.
8. Gorelova, L.E. (2002). High mission pharmacist. *Russian Medical Journal*, 10 (6): 317–318.
9. Patient consultation in a pharmacy (2004). *Pharmacist*, 9: 3–4.
10. Vinogradova, I.A. (2002). Communicative competence in the socialization of personality (PhD Dissertation in Sociology). Nizhny Novgorod: Nizhny Novgorod State University N.I. Lobachevsky. 223 p.
11. Maksymenko, SD, Zabrotsky, MM (2005). Technology of communication (communicative competence of the teacher: essence and ways of formation). Kyiv: Glavnyk. 112 с.
12. Kuzmin, O.E., Gromovyk, B.P., Gasyuk, G.D., Levitska, O.R., Melnyk, O.G, (2005). *Management in pharmacy*. Vinnytsia: A new book. 448 p.
13. Gromovyk, B.P., Gasyuk, G.D., Levitska, O.R. (2004). *Pharmaceutical marketing: Theoretical and applied principles*. Vinnytsia: A new book. 464 p.

References

1. Bobruk, V.P., Sergeeva, S.V., Blagun, O.D. (2012). Pedagogical aspects of teaching pharmacology and organization of pharmacy economics with the involvement of an integrated approach. *Bulletin of VNMU named after M.I. Pirogov*, 16 (2): 460–463.
2. Оха, М.М. (2009). Innovations as a prerequisite for the growth of pedagogical skills of the manager of an educational institution. *Modern social problems in the dimension of sociology of management: a collection of scientific works of DonSUM*, X(115): 39–47.
3. Sergeev, SV (2013). Modern pedagogical techniques and innovative technologies in the educational process in higher education. *Bulletin of VNMU named after M. Pirogov*, 19(1): 4.
4. On higher education: Law of Ukraine of 01.07.2014 №1556-VII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

LYSENKO Nataliia,

Lecturer of the Cycle Commission of Professional Pharmaceutical Disciplines,
Cherkasy Medical Academy

THE PROBLEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF PHARMACEUTICAL SPECIALISTS IN PEDAGOGICAL THEORY AND PRACTICE OF MEDICAL ESTABLISHMENTS OF HIGHER EDUCATION

Summary. Introduction. The article deals with the problem of using an interdisciplinary approach to future pharmacists' professional training in the system of teaching professional disciplines in modern universities, in particular during practical classes. To solve the main tasks of interdisciplinary integration, consistency and systematicity in the study of professional disciplines, adaptation of the presented material in an accessible form for a wide range of students, use of active learning methods, introduction of modern information technologies in teaching professional disciplines of Pharmacy are important. The main teachers' work at an educational establishment is aimed at obtaining a quality product of their work, namely – a high-class specialist in practical Pharmacy, whose work requires the same comprehensive approach in solving situational problems that arise in the working order.

The relevance of the study is due to the need to improve the process of interdisciplinary approach to training future specialists in the pharmaceutical industry in the teaching of professional disciplines, because teaching a professionally oriented set of disciplines should be aimed at forming a holistic comprehensive perception of educational material.

The purpose of the article is to analyze scientific and methodological sources on the formation of an interdisciplinary approach to future pharmacists' training in the system of teaching professional disciplines and justify the importance of using this approach in the formation of future specialist's professional competence in the pharmaceutical industry.

Methods. Theoretical and empirical.

Results. The implementation of interdisciplinary links in educational activities is one of the necessary didactic tools for the formation of students' professional knowledge and skills, that helps to use time rationally and promotes the best and stronger assimilation of educational material needed by students in further practical

activities. But for this method to be effective, one needs a comprehensive approach to its study and development, practical experience of teachers of professional disciplines, painstaking research work, cooperation with other educational establishments and pharmaceutical institutions and, of course, a motivating moment for both students and teachers.

Originality. The own experience of using the interdisciplinary approach in the academy confirms the importance of its use in the process of forming the professional competence of the future graduate of medical establishments of higher education. It also provides an opportunity to change the approaches to the preparation and conduct of final control and state certification of graduates of the specialty 226 Pharmacy, to increase motivation for self-education and self-improvement of both students and teachers.

Conclusion. Summarizing the above mentioned, we can say that one of the priority areas of training students majoring in Pharmacy is an interdisciplinary approach, which currently needs updating, improvement and implementation to use. After all, the use of interdisciplinary technologies for the training of future pharmacists allows to raise it to a qualitatively new level of clinical thinking, able to comprehensively solve the problems of pharmaceutical practice on the basis of broad integration in the study of various disciplines. Among the prospects for further study of this problem is the study of the use of interdisciplinary integration in theoretical and practical classes.

Keywords: pharmaceutical industry; interdisciplinary approach; educational activities; profile disciplines; motivation; information systems; organizational-and-methodological support; dosage form; prescription; integration; self-improvement.

Одержано редакцію 04.04.2020
Прийнято до публікації 29.04.2020